

## **Az ügyfél számára fontos tudnivalók az eljárásról**

Az utógondozás a büntetés-végrehajtási intézetből történő szabadulást követő, a társadalomba való visszailleszkedést elősegítő, különböző támogatási formákat magába foglaló jogintézmény. Az utógondozás ezáltal nem büntetőjogi intézkedés, tehát kizárólagos tartalmi eleme a segítségnyújtás, és a végrehajtásához hátrányos jogkövetkezmény nem kapcsolódik, annak során magatartási szabály sem érvényesíthető.

Az utógondozás célja az, hogy a szabadságvesztésből szabadultnak – függetlenül attól, hogy feltételes vagy kitöltve szabadul – segítséget nyújtson a társadalomba való beilleszkedéshez, ezáltal hozzájárul a bűnismétlési kockázata csökkentéséhez.

Az utógondozás a büntetés-végrehajtási intézetből való szabadulás napjától már megkezdhető, ténylegesen a szabadult elítélt meghallgatásának napjától vehető igénybe. Az utógondozást a szabadult elítélt önkéntes kérelme alapoz meg, és részéről az, bármikor visszavonható. Az utógondozás megszakítása hátrányos jogkövetkezményt nem von maga után.

Az utógondozás a meghallgatás napjától számított egy évig vehető igénybe, feltéve, hogy a szabadulás óta még nem telt el egy év. Az utógondozást az elítélt letelepedése helye szerint illetékes büntetés-végrehajtási intézet büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelője (bv. pártfogó felügyelő) végzi.

Az utógondozás keretében bv. pártfogó felügyelői segítséget kérhet:

- a szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátott elítélt, ha a pártfogó felügyeletét a bv. bíró nem rendelte el;
- a szabadságvesztés tartamának kitöltésével szabadult elítélt;
- a külföldi székhelyű büntetés-végrehajtási szervtől feltételes szabadságra bocsátott vagy kitöltve szabadult magyar állampolgár, amennyiben magyarországi lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkezik;
- a magyarországi lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező külföldi állampolgár, ha szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátotta a bíróság, és nem rendelte el a pártfogó felügyeletét, vagy a szabadságvesztésből kitöltve szabadult.

Ha a megyében nincs büntetés-végrehajtási intézet, akkor a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetnél működő bv. pártfogó felügyelő az illetékes. Ha a szabadult elítéltnak nincs Magyarországon ismert lakóhelye vagy tartózkodási helye, az utógondozással összefüggő intézkedések megtételére a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága illetékes.

Az utógondozás megkezdését kezdeményezheti írásban vagy szóban a szabadult elítélt, a szabadult elítélt hozzátartozója, a vele foglalkozó szervezet (pl. civil- és karitatív szervezet, munkáltató, önkormányzat, stb.). Az utógondozás tényleges megkezdésekor jegyzőkönyv felvételére kerül sor.

Az utógondozás a szabadult elítélt (utógondozott) által hozott, és a bv. pártfogó felügyelővel közösen megfogalmazott probléma kezelésére, megoldására irányul.

A segítő folyamat célja az egészségügyi, mentális, szociális, és életvezetési nehézségek megoldásában való közreműködés, segítségnyújtás. A segítő folyamatban a bv. pártfogó felügyelő által meghatározott feladatok vállalásához és teljesítéséhez az utógondozott

együtműködése szükséges. A segítő folyamat módszerei között meghatározó az egyéni tanácsadás keretében nyújtott tájékoztatás, az egyéni esetkezelés, az ügyintézés, a csoportos foglalkozás, és a Családi Döntéshozó Csoportkonferencia módszerének alkalmazása. A támogatás teljes időtartama egy év, ugyanakkor azon belül kezdő- és záró időpontja jellemzően az utógondozott szükségleteihez igazodik.

A bv. pártfogó felügyelő az utógondozás megkezdésekor az utógondozottat meghallgatja, a felmerült nehézségek megoldása érdekében részletesen kikérdezi, majd tájékoztatja arról, hogy milyen intézkedéseket fog tenni azok kiküszöbölésére. Amennyiben indokoltnak tartja, bevonja az utógondozásba azokat a szervezeteket – így szükség szerint a helyi önkormányzatot, a lehetséges munkáltatókat, a civil- és karitatív tevékenységet végző szervezeteket, vallási közösségeket, önkéntes közreműködőket – amelyek további segítséget nyújthatnak beilleszkedése elősegítésére. A külső szervezetek bevonására csak az utógondozott beleegyezésével kerülhet sor.

Az utógondozás keretében az utógondozott segítséget kérhet különösen:

- a munkába állásához;
- lakhatása vagy szállása megoldásához;
- a korábban megkezdett tanulmányai folytatásához;
- gyógykezelése érdekében egészségügyi intézményben történő elhelyezése elősegítéséhez.

A fentiekén túlmenően, a bv. pártfogó felügyelő az utógondozottnak egyénre szabott tanácsot ad:

- elvesztett okmányai (személyi igazolvány, lakcímkártya, adóigazolvány, TAJ kártya) pótlására, és azok beszerzésében közreműködik;
- tanácsadó vagy felvilágosító programokon való részvételének lehetőségeiről és azok szabályairól.

Az utógondozás során a bv. pártfogó felügyelő az alábbi, további szolgáltatásokat nyújtja:

- felkészíti az utógondozottat a szociális ügyei intézésére;
- segít feltárni az életviteli problémáit és megoldási javaslatot kínál azok megoldására;
- közreműködik az esetlegesen fennálló szenvedélybetegségei kezelésében;
- támogatást ad egyes készségei fejlesztéséhez;
- segítséget nyújt hivatalos levelek, kérvények, önéletrajzok elkészítésében;
- elemzi az utógondozott jövőképét, és tanácsot ad a reális terv kialakításában;
- felkészíti az utógondozott családját, hozzátartozóit vagy gondozóját a visszafogadására.

Amennyiben az utógondozott folyamatosan, megszakítás nélkül tíz évet szabadságvesztéssel töltött, és a bv. pártfogó felügyelő – valamint a vele együttműködő szervezetek – a munkáltatását vagy a lakhatását nem tudja megoldani, az állam köteles azokról gondoskodni. Ez esetben a tényleges tartózkodási helye szerinti önkormányzat a lakhatásban, a járási hivatal foglalkoztatási osztálya pedig közfoglalkoztatás keretében a munkahelyteremtésében fog segítséget nyújtani.

Befejezettnek kell tekinteni az utógondozási ügy iratát, amennyiben az utógondozott:

- az utógondozás keretében nyújtott támogatásokat a továbbiakban nem kéri és erről szóban vagy írásban nyilatkozik;
- az utolsó személyes meghallgatása óta három hónap eltelt és együttműködést nem tanúsít;
- az utógondozás megkezdésétől számított egy év eltelt;
- elhunyt.